

AVATÓ

KREKOVICS FERENC

A TÁRGYALÁS

— Még mielőtt a Központi Igazságszolgáltató Komputer kimondaná a végső ítéletet, a vádlott az utolsó szó jogán beszélhet.

— Akkor engedjék meg, hogy még egyszer kifejtsem az elméletemet.

— Ön nagyon makacs. Hiszen pont az elmélete miatt jutott ide. Már bebizonyítottuk, hogy képtelenségeket állít.

— Nem baj, elmondom még egyszer.

— Mondja. Joga van hozzá.

— Mint tudják, minden akkor kezdődött, amikor nukleáris robbanást fedeztünk fel a Brenlok galaxis Nap nevű csillaga közelében. Utóbb kiderült, hogy a csillag harmadik bolygóját robbantották fel, de még ma sem tudjuk, kicsoda, és miért. A kitérő expedíció a robbanás helyén csupán egy téglalap alakú lapot talált. Érdekes, hogy a lap alapanyaga a fa nevű dísznövényből származik. Mindkét oldalán ábrák láthatók. Kérem nézzük meg még egyszer!

Egy gombnyomás és a képernyőn megjelent a kép.

— Jeles tudósainknak nem okozott sok fejtörést a dolog. Gyorsan megfejtették, hogy egy optikai memóriarendszerrel rendelkező Komputerből származik a lap. Azonnal bele is helyezték egy ilyen elektronagyba. Kétezred másodperc múlva jött a megfejtés:

Tütüülttütü!

Tikataka,

Biabaü!

Hiába az idegenek nyelve rendkívül dallamos, de egy kissé érthetetlen. Szerencsére rendelkezünk hatalmas teljesítményű univerzális fordítógépekkel. A fordítás azonnal megtörtént:

Tölomtöloömöm!

Perempere,

Pimpalele!

Érdekes módon a fordítás is rendkívül dallamos, éppen úgy, mint az eredeti, és ugyanolyan értelmetlen. Szerencsére tudósaink készek

belátni, ha tévednek. Most is ezt tették, már csak azért is, mert időközben elkezdtek komolyabban gondolkodni és megállapították, hogy az ismeretlen civilizáció esetleg a mienknél egy kicsit alacsonyabb fokon áll. Ezért előszedtek a múzeumból egy ősrégi komputert, amely még az úgynevezett vizuális lyukkártyarendszerrel dolgozik. Az eredmény azonban nem sokkal volt biztatóbb:

Ab gab agabaga!

Hum dum huma,

Uku fulumbuk!

Az állítás, hogy az ismeretlen nyelv rendkívül dallamos, nem dőlt meg. És az sem, hogy rendkívül érthetetlen. De ismét működésbe léptek a fordító komputerek. Ezúttal kivételesen eredménnyel:

Lent fent körbe-körbe!

Nagy Nap nagyon!

Arra Androméda!

Érdekes, a nyelv különös ritmusa még a fordításra is ráüti bélyegét. Szerencsére a fordítás ezúttal érthető. Igaz, hogy néhány helyen azért egy kis magyarázatra szorul, de ez természetesen csak a gyöngébbek kedvéért szükséges: Mint tudjuk, a tárgy készítői ismerték a nukleáris robbantás titkát, tehát eléggé magas fejlettségi fokon álltak. Emellett nekik megvolt az a szerencsájük, hogy a nyelvük funkcionálisá vált. Elhagyták a felesleges kötőszavakat, névelőket stb. Csak így sikerülhetett nekik három sorban rögzíteni azt a rendkívül pontos koordinátát, amelyet mi így szoktunk megfogalmazni: »Az Androméda-köd középpontján áthaladó vertikális párhuzamos dupla koordináta-főtengegy nagyobbik szabályos szárának irányában levő rendkívül fényes csillag, amely 16 347-szer fényesebb a Napnál, amelynek közelében a robbanás történt, pontosan rajta van azon a párhuzamosan vertikális tripla koordináta legfelső szárán, amelynek középső szárán a nulla pontban megtalálható az a csillag, amely körül keringő bolygón a nukleáris robbantás végrehajtói élnek.« Ez a definíció precíz. Az a bolygó csakugyan létezik. Igaz, műszereink eddig nem észlelték rajta az élet legapróbb jelét sem, de ez mellékes, hiszen tudjuk, a legprecízebb műszer is tévedhet, különösen ha néhány fényévnyi távolságból végzi a méréseket. Ezért a közelmúltban egy különleges expedíció indult a bolygóra. Az expedíció hamarosan visszatér, és akkor önök is rájönnek arra, amire én: ez az egész elmélet téves. Egészen másról van szó. Igaz, hogy éppen ez a más miatt ma még bolondnak tartanak, de hamarosan kiderül az igazság. Figyeljenek ide! Én történész vagyok. Ismerem bolygónk százezer éves történelmének minden mozzanatát. Tudom, hogy mi is még jóval a komputer feltalálása előtt használtunk ilyen lapokat. A rajta levő ábrák úgynevezett írásjelek voltak. Abból a korból fennmaradt különleges ábécék segítségével megfejtettem a jeleket és lefordítottam a szöveget. Íme az én megfejtésem:

»ÜZENET IRODALMI, MŰVÉSZETI, KRITIKAI ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI FOLYÓIRAT«. Így már érthető a dolog. A robbanás végrehajtói üzenetet hagytak a robbantás helyén. Ez az egyetlen logikus magyarázata, mért nem találtunk mást a helyszínen. De elemezzük tovább az üzenet szövegét! Itt a következő szó: folyóirat. Az első pil-

lanatban értelmetlennek tetszik, mert ez a szó ismeretlen a bolygónkon. Gondoljunk azonban továbbra is logikusan! Valljuk be, nyelvünk sem tökéletes. Lehetnek az ismeretlen nyelvnek olyan szabályai, melyekről mi nem tudunk. Ha ebből indulunk ki, könnyen rájöhetünk, hogy az irat szó az irtani ige egyik alakja. Tehát a folyóirat jelentése: folyamatban levő irtás. Ez egyben megmagyarázza azt is, miért történt a robbanás. Ezenkívül van a lapon egy ránk vonatkozó adat is: megjelenik havonta. Azt mindenki tudja, mit jelent megjeleni, és feltételezem, azt is tudják, hogy bolygónkat Havontának hívják. Értik? Benünket akarnak robbantani. Ne várjuk tétlenül a pusztulást! Védekezünk! Riadó!

— Befejezte?

— Igen.

— Akkor kénytelenek leszünk továbbra is teljes agyimosást kérni a Központi Igazságszolgáltató Komputertől.

— Miért?

— Azért, mert ön ezzel a képtelen állításával pánikot kelt.

— De miért képtelen az állításom?

— Jól van, megmagyarázzuk még egyszer: először is: nukleáris robbanásról volt szó. Tehát az idegenek rendkívül magas fejlettségi fokon vannak. Ezt ön is mondta. Ki van zárva, hogy egy ilyen civilizáció egy ilyen technikailag primitív üzenetet hagyjon számunkra. Másodszor: maga történész. Próbáljon visszaemlékezni, hogy mi már kizárólag komputerekkel dolgoztunk, amikor felfedeztük a nukleáris robbantás titkát. Bizonyára már az ismeretlenek is régen túlhaladták a kommunikációnak ezt a primitív formáját. Jobban jár, ha belátja, hogy tévedett.

— Nem! Nekem igazam van.

— Nincs! — hallatszott egy hang a terem másik feléből.

— Ki volt az?

— Én. A professzor úr tanítványa vagyok.

— És mégis azt állítja, hogy a professzor téved?

— Nem. Az elmélet helyes. Csupán egy apró tévedésről van szó.

— Miről?

— Az irat az írásból származik, nem az irtásból.

— Különben az elmélet helyes?

— Igen.

— Attól félek, önt is át kell adnunk a Központi Igazságszolgáltató Komputereknek.

— Miért?

— Magát is hatalmába kerítette a professzor rögeszméje.

— Az nem rögeszme!

— Kíván valamit mondani az utolsó szó jogán?

— Igen. A professzor úrnak igaza van.

— Befejezte?

— Be.

— Akkor kihirdetem a Központi Igazságszolgáltató Komputer döntését: a professzort és tanítványát teljes agyimosásra ítélik. Nekik is jobb lesz, ha elfelejtik rögeszméjüket.